

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum tota sit in toto corpore, & in qualibet parte eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

tendit sursum, ita aliqua pars corporis aiat in qua primo inuenitur motus, q non est per apprehensio nem, habet hunc motum naturaliter per animã. Si- cur.n. ignis naturaliter mouetur sursum, ita sanguis naturaliter mouet ad loca propria & determinata, & similiter cor naturaliter mouet motu sibi pprio. licet ad hoc et cooperetur resolutio spiritũ facta ex sanguine, quibus cor dilatatur & cõstringitur, ut Aristõ. dicit vbi agit de respiratione & inspiratione. Sic ergo prima pars in qua talis motus inuenit, nõ est moues seipsã, sed mouet naturaliter, sicut ignis: sed ista pars mouet aliã, & sic totũ aial est moues se- ipsum: cũ una pars eius sit mouens & alia sit mota.

AD SEPTIMUM dicendũ, q corpus phylicũ orga- nicũ cõparat ad animã sicut materia ad formã, nõ quod sit tale per aliquã aliam formam, sed quia hoc ipsum habet per animam, ut supra ostensum est.

Et similiter dicendũ est ad octauũ. Nã qd in gen. d. Formauit Deus hominẽ de limo terrã, non præ- cedit tempore hoc quod sequitur, & Inspirauit in faciem eius spiraculum vite: sed ordine naturã tũ.

AD NONVM dicendũ, quod materia secundum ordinem est in potentia ad formas, non quod reci- piat diuersas formas substantiales ordinatim, sed quia id, quod est proprium superioris formã, non recipitur nisi mediante eo quod est proprium infe- rioris formã: sicut expositum est. & per hunc mo- dum intelligitur quod mediantibus formis elemen- taribus recipiat alias formas.

AD X dicendũ, q elementares non actu sunt in misto, secũdum essentiam: licet hoc Auic. posterit. Non n. possent esse in una parte materiã. Si autem essent in diuersis partibus, nõ esset mistio secundũ totũ quã est uera mistio, sed esset mistio minima, quã est mistio ad sensum. Dicere etiã q formã ele- mētorũ recipiãt magis & minus, ut Auerrois dicit, ridiculum est, cum sint formã substantiales q magis & minus recipere non possunt. Nec aliquid est me- dium inter substantiã & accidēs, ut ipse fingit. Nec dicendũ est q totaliter corrumpantur: sed q ma- neãt uirtute, ut Arist. dicit, & hoc est in quãtãm ma- nent accidentia ppria elementorum secundum ali- quẽ modum in quibus manet uirtus elementorũ.

AD XI dicendũ, quod licet anima sit forma cor- poris secundum essentiam animã intellectualis, nõ tamen secundum operationem intellectualem.

AD XII dicendũ, quod proportio, quã est in- ter animam & corpus, est in ipsis proportionatis, vnde non oportet quod sit aliqua res media inter animam, & corpus.

AD XIII dicendũ, quod cor est primum instru- mētum per quod anima mouet ceteras partes cor- poris, & ideo eo mediãre anima vnitur reliquis par- tibus corporis ut motor, licet ut forma vnatur uni- cuique parti corporis per se & immediate.

AD XIV dicendũ, q licet aia sit forma simplex fm essentiam, est tũ multiplex uirtute: secundum q est principium diuersarum operationum. Et qa for- ma perficit materiã non solum quãtum ad esse, sed etiã ad operandum; ideo oportet q licet anima sit una forma, q partes corporis diuersimode perficiantur ab ipsã, & unaqueque secundum q compe- tit eius operationi, & secundum hoc etiã oportet esse ordinem in partibus, secundum ordinem operationum ut dictum est: sed iste ordo est secun- dum operationẽ corporis ad animã ut est motor.

AD XV dicendũ, q inferiores uires aia possunt in-

telligi ligare superiores vires corporis quãtum operatione: prout. superiores vires indigent o- rationibus inferiorum quã exercentur per corpus eodẽ modo corpus per superiores sui partes iungitur animã secundum operationem & motum.

AD XVI, dicendum, q forma sicut non est materia nisi sit facta propria per debitas dimen- nes, ita cessantibus proprijs dispositionibus in materia remanere nõ potest. & hoc modo anima ad corpus soluitur remoto calore & hu- ditate naturali & alijs huiusmodi, in quibus ha- nitur corpus ad susceptionẽ anime, vnde hinc de cadunt media inter animam & corpus ut dicitur.

AD XVII, dicendum, q dimensiones nõ potest intelligi in materia nisi secundum q materia in- gitur constituta per formam substantialem in es- sentiali corpore. Quod quidẽ non fit per ma- mam in homine quã per animam ut dicitur vnde huiusmodi dimensiones nõ præcedunt ante animam in materia totaliter, sed quãtũ vltimos gradus perfectionis, ut supra capite.

AD XVIII, dicendũ, q anima & corpus tã- distantia sicut res diuersorũ generum vel spec- cum neuter eorum sit in genere vel specie su- perioribus quãstionibus habitum est. Sed sol- positum ex eis: sed anima est forma corpore- sam dans ei esse, vnde per se & immediate vn-

AD XIX, dicendũ, q corpus humanũ habet quã communicacionem cum corpore celesti q aliquid corporis celestis, vt lux, intencio- dum inter animam & corpus: sed secundum cõstitutiũ, in quadam æqualitate cõpõniti- raã contrarietate, vt in superioribus dicitur.

ARTICVLVS X.

Utrum anima sit in toto corpore & qualiter vn-

DEIMO queritur utrum anima sit in corpore & in qualibet parte eius. Et quod non. Anima est in corpore sicut per- fectibile: sed perfectibile ab anima est cor- ganicum. Est enim anima actus corporis pro- ganici potentia vitam habentis, vt dicitur in anima. ergo anima non est nisi in corpore: co: sed nõ qualibet pars corporis est ergo corpus, ergo anima nõ est in qualibet parte cor- pũ.

¶ 2 Præt. Forma est proportionata materiã anima prout est forma corporis, est quãtũ- tia simplex: ergo non respondet ei materiã m- plex: sed diuersã partes corporis, vel homin- animalis sunt sicut materia multiplex cum magnam diuersitatem adinuenit. non ergo anima in qualibet parte corporis.

¶ 3 Præt. Extra totum nihil est sumere. Si ergo anima est tota in qualibet parte corporis, cum partẽ nihil est de anima, ergo impossibile est sit tota in qualibet parte corporis.

¶ 4 Præt. Phil. dicit in lib. de causa motus et- lium. Acti mandum est constare animal quã modum ciuitatem bene legibus rectam. Et enim quãdo semel stabilitus fuerit ordo, nõ est separato monacha, quoniam non oportet per singula eorum quã fiunt: sed per se quã- cit quod auctoritate ipsius ordinatum est. In- post hoc propter consuetudinem. In ma- autem idem hoc propter naturam sit, & q

In corp. art. & in solut. preced.

In corp. art. quæst. præc. art. 3.

Auic. Auer- rois. Arist. li. 3. de cel. & mundo. co. 67.

In corp. art.

tum est vnumquodque sic constitutum facere proprium opus, vt non opus sit in vnoquoque esse animam, sed in quodam principio corporis existente, alia quide viure eo qd apta nata sunt: facere autem proprium opus propter naturam, non ergo anima est in qualibet parte corporis, sed in vna tantum.

¶ 5 Præf. Philo. dicit in 8. Physic. qd motor celi oportet qd sit in centro vel in aliquo ligno circiferentie, quia hæc duo sunt principia in motu circulari. & ostēdit qd non pōt esse in centro, sed in circiferentia: quia quanto aliqua sunt propinquiora circumferentia, & remotiora a centro: tanto sunt velocioris motus. ergo a simili oportet qd motus aīa sit in illa parte animalis in qua præcipue apparet motus, hæc autē est eorum cor. ergo anima est tantū in corde.

¶ 6 Præf. Phil. dicit in lib. de iuuentute & senec. qd planta habent principium nutrimum in medio superioris & inferioris: sed sicut superius, & inferius est in plantis: ita in animalibus est superius & inferius, dexterū & sinistrum, ante & retro. ergo oportet principium vitæ quod est anima esse in animali in medio harum particularum: hoc autem est cor. ergo anima est tantum in corde.

¶ 7 Præf. Omnis forma quæ est in aliquo toto & qualibet parte eius, denominat totū & qualibet partem: sicut patet de forma ignis. Nā ignis qualibet pars, ignis est: non autē qualibet pars animalis animal est. Nō ergo aīa est in qualibet parte corporis.

¶ 8 Præf. Intelligere ad aliquā partem animæ pertinet: sed intelligere non est in aliqua parte corporis. Nō ergo tota anima est in qualibet parte corporis.

¶ 9 Præf. Philo. dicit in 2. de anima qd sicut anima se habet ad corpus: ita pars animæ ad partem corporis. Sic ergo anima est in toto corpore non erit in qualibet parte corporis tota: sed pars eius. Sed dicitur qd Philo. loquitur de anima & partibus eius in quantum est motor: non in quantum est forma.

¶ 10 Sed contra, Philo. dicit ibidem, quod si oculus esset animal visus esset anima eius: sed anima est forma animalis. ergo pars animæ est in corpore vt forma, & non vt motor tantum.

¶ 11 Præf. Anima est principium vitæ in animali. Si ergo anima esset in qualibet parte corporis, qualibet pars corporis immediate acciperet vitam ab anima, & ita vna pars non dependeret ab alia in viuendo, quod patet esse falsum. Nam aliæ partes in viuendo dependent de corde.

¶ 12 Præf. Anima mouetur p accidēs ad motū corporis in quo est, & similiter quiescit p accidēs quiescente corpore in quo est. Cōtingit autē quiescere vna parte corporis aliam moueri. Si ergo anima est in qualibet parte corporis, oportet qd anima similiter moueatur & quiescat, quod videt impossibile.

¶ 13 Præf. Omnes potentia aīa sit in qualibet parte corporis, oportet qd qualibet potētia animæ sit in qualibet parte corporis, qd patet esse falsum. Nā auiditus nō est in oculo: sed in aure tātū, & sic de alijs.

¶ 14 Præf. Omne quod est in altero est in eo per modum eius in quo est. Si igitur anima est in corpore, oportet quod sit in eo per modum corporis: sed modus corporis est, vt vbi est vna pars non sit alia. ergo vbi est vna pars animæ non est alia, & ita non est tota in qualibet parte corporis.

¶ 15 Præf. Quædā animalia imperfecta quæ dicitur anulosa, decisa viuunt, propter hoc qd anima remanet in qualibet parte corporis post decisionem: sed

A homo & alia animalia perfecta non viuunt decisa. nō igit in eis anima est in qualibet parte corporis.

¶ 16 Præf. Sicut homo & animal est quoddam totū ex diuersis partibus consistens, ita & domus: sed forma domus non est in qualibet parte domus, sed in tota. ergo & anima quæ est forma animalis non est tota in qualibet parte corporis: sed in toto.

¶ 17 Præf. Anima dat esse corpori in quantum est forma eius. Est autem forma eius secundum suam essentiam quæ simplex est. ergo per suam essentiam simplicem dat esse corpori: sed ab uno non est naturaliter nisi vnū. Si igitur sit in qualibet parte corporis sicut forma, sequetur qd cuilibet parte corporis det esse uniformē.

¶ 18 Præf. Magis intime vnif forma materia: quàm locatum loco: sed vnum locatum non potest esse in diuersis locis simul, etiam si sit substantia spiritalis. non enim conceditur a magistris quod angelus sit in diuersis locis simul. ergo nec anima potest esse in diuersis partibus corporis.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit in 6. de Trin. qd anima est tota in toto corpore, & tota in qualibet parte eius.

¶ 1 Præf. Aīa nō dat esse corpori nisi fm qd vnif ei: sed aīa dat esse toti corpori & cuilibet parti eius. ergo aīa est in toto corpore & in qualibet parte eius.

¶ 2 Præf. Anima non operatur nisi ubi est: sed operationes animæ apparent in qualibet parte corporis. ergo anima est in qualibet parte corporis.

RESPON. Dicendum, qd ueritas huius quaestionis ex præcedenti dependet. Ostensum est enim qd anima secundum qd est forma corporis, non unitur toti corpori mediāte aliqua parte eius: sed toti corpori immediate. Est. n. forma & totius corporis & cuiuslibet partis eius. & hoc necesse est dicere. Cū. n. corpus hominis aut cuiuslibet alterius animalis sit quoddam totum naturale, dicitur vnū ex eo quod vnā formā habeat, qua perficitur non solum secundum aggregationem, aut cōpositionem, ut accidit in domo & in alijs hmōi. unde oportet qd quilibet pars hominis & animalis recipiat esse & speciem ab anima, sicut a pppria forma. unde Phil. dicit qd recedente anima, neq; oculus neque caro neq; aliqua pars remanet nisi æquiuoce. Non est autem possibile qd aliquid recipiat esse & speciem ab aliquo separato sicut a forma. hoc enim simile esset platonico- rum positioni, qui posuerunt hmōi sensibilia recipere esse & speciem per participationem formarū separatarū: sed oportet qd forma sit aliquid eius cui dat esse. Nā forma & materia sunt principia intrinsecus cōstituentia essentiam rei. vnde oportet qd si aīa dat esse & speciem, ut forma cuilibet parti corporis fm sententiam Aristo. qd sit in qualibet parte corporis. Nam & ea rōne dicitur anima esse in toto, quia est forma totius. unde si est forma cuiuslibet partis, oportet qd sit in qualibet parte & nō in toto tantum, nec in una parte tantum. & hæc definitio aīa conuenit. Est. n. anima actus corporis organici. Corpus aut organicum est constitutum ex diuersis organis. Si ergo aīa esset in una parte tantū ut forma, nō esset actus corporis organici: sed actus unius organi tantum, puta, cordis aut alicuius alterius, & reliquæ partes essent perfectæ per alias formas. & sic totū nō esset unum quid naturaliter: sed cōpositione tantum. Relinquitur ergo qd aīa sit in toto corpore & in qualibet parte eius: sed quia

Et quæritur, an sit tota in toto & in qualibet parte eius

Cap. 6. non præcū a sic tom. 1.

5. ar. præc.

2. de anima tom. 9. to. 2.

eius considerandum est qualiter hoc dicitur, potest autem attribui totalitas alicui formæ tripliciter, scilicet per tribus modis conuenit aliquid habere partes. Vno enim modo aliquid habet partes secundum diuisionem quantitatis, prout si diuiditur numerus aut magnitudo. vni autem forme non competit totalitas numeri nec magnitudinis nisi forte per accidens, puta, in formis quæ per accidens diuiduntur diuisione continui, sicut albedo per diuisionem superficiei. Alio modo dicitur aliquid totum per comparationem ad partes essentielles speciei: sicut materia & forma dicuntur partes compositi: genus & differentia partes quodammodo speciei. & hic modus totalitatis attribuitur etiam essentis simplicibus ratione suæ perfectionis, eo quod sicut composita habent perfectam speciem ex coniunctione principiorum essentialium ita substantiæ & formæ simplices habent perfectam speciem per seipsas. Tertio modo, dicitur totum per comparationem ad partes virtutis seu potestatis, quæ quidem partes accipiuntur secundum diuisionem operationum. Si qua igitur forma accipiat quæ diuiditur per continuum diuisionem, & queratur de ea utrum sit in qualibet parte corporis tota, utpote utrum albedo sit in parte superficiei tota: si accipiat per comparationem ad partes quantitatis, quæ quidem totalitas pertinet ad albedinem per accidens, non est tota in qualibet parte: sed tota in toto & pars in parte. Si autem queratur de totalitate quæ pertinet ad speciem, sic tota est in qualibet parte. Nam æque intensa est albedo in aliqua parte sicut in toto: sed verum est quod adhuc secundum uirtutem non est tota in qualibet parte. Non enim potest tantum in disgregando albedo quæ est in parte superficiei: sicut albedo quæ est in tota superficiei. sicut neque tantum potest calor qui est in paruo igne ad calefaciendum, sicut calor qui est in magno igne. Supposito autem ad præsens quod sit vna tantum anima in corpore hominis (de hoc postea enim queretur) dicendum quod non diuiditur diuisione quantitatis quæ est numerus. planum est etiam quod non diuiditur diuisione continui: præcipue anima animalium perfectorum, quæ decisa non viuunt. ^d Secus. n. esset forte de animabus animalium anulorum in quibus est vna anima in actu, & plures in potentia ut Phil. docet. Relinquit igitur quod in anima hominis & cuiuslibet animalis perfecti, non potest accipi totalitas nisi secundum perfectionem speciei, & secundum potentiam seu uirtutem. Dicimus ergo quod cum perfectio speciei pertineat ad animam secundum suam essentiam, anima autem secundum suam essentiam est forma corporis, & prout est forma corporis, est in qualibet parte corporis, ut ostensum est, relinquitur quod anima tota sit in qualibet parte corporis, secundum totalitatem perfectionis speciei. Si autem accipiat totalitas quantum ad uirtutem & potestatem, sic non est tota in qualibet parte corporis: nec etiam tota in toto, si loquamur de anima hominis. Ostensum est enim ex superioribus questionibus, quod anima humana, quia excedit corporis capacitatem remanet ei uirtus ad operandum operationes quasdam sine communicatione corporis, sicut intelligere & uelle. unde intellectus & uoluntas non sunt actus alicuius organi corporalis: sed quantum ad alias operationes quas exercet per organa corporalia, tota uirtus & potestas eius est in toto corpore: non autem in qualibet parte corporis, quia diuersæ partes corporis sunt proportionatæ ad diuersas operationes animæ. unde secundum illam potentiam tantum est in aliqua parte, quæ

respicit operationem quæ per illam partem corporis exercetur. **A**d primum ergo dicendum, quod cum materia sit forma, forma autem ordinem ad primam operationem, oportet quod talis sit materia cuiusque formæ ut competat operationi illi. sicut materia: sicut materia ferræ oportet esse ferram. **E**rgo anima propter suam uirtutis perfectionem sit in diuersas operationes, necessarium est quod materia eius sit corpus constitutum ex partibus organæ. & propter hoc totum corpus cuiuslibet animalis principaliter anima ut forma, est organum. **G**ratia autem sunt propter totum. unde anima non potest pars corporis sicut proprium & principium: sed secundum quod habet ordinem ad totum. unde non oportet, quod qualibet pars animalis corpus organum, licet anima sit forma animalis. **A**d secundum dicendum, quod cum materia sit forma, hoc modo forma dat esse & speciem. **S**ecundum quod congruit suæ operationi: de quo prius perfectibile ab anima ad hoc quod egerit uersis operationibus animæ, requirit diuersas in partibus, ideo licet sit vna & simplex forma suæ essentia, diuersimode partes corporis peruenit ad diuersas operationes. **A**d tertium dicendum, quod cum anima sit forma parte corporis eo modo quo dictum est anima est extra animam quæ est in hac parte corporis: non tamen sequitur quod anima sit in hac parte corporis: sed quod nihil inter totum corpus quod principaliter pertinet. **A**d quartum dicendum, quod Philo. ibi dicitur anima quantum ad potentiam motuam anima motus corporis est in aliqua parte eius in corde: & per illam partem mouet totum corpus & hoc patet per exemplum quod dicitur. **A**d quintum dicendum, quod mouetur anima circumscriptur loco secundum suam essentiam sed Philo. intendit ostendere ubi sit principium mouendi. & hoc modo quantum ad principium motus anima est in corde. **A**d sextum dicendum, quod etiam in parte anima dicitur esse in medio eius quod est in medio deorsum, in quantum est principium generationis: & similiter est in animalibus. **A**d septimum dicendum, quod non quilibet pars est animal, sicut quilibet pars ignis est ignis, quia operationes ignis saluantur in qualibet parte: non autem omnes operationes animalis saluantur in qualibet parte eius, maxime in animalibus perfectis. **A**d octauum dicendum, quod ratio illa conueniens non esse totam in qualibet parte corporis secundum suam uirtutem quod dictum est esse in toto corpore non quantum ad essentiam anima: sed quantum ad eius potestatem. & ideo dicit quod anima est in toto corpore: ita pars anime in parte corporis quia sicut totum corpus organum se habet ad diuersas operationes anime, quæ per corpus exercetur se habet unum organum ad unam determinatam operationem. **A**d x. dicendum, quod potentia anime radice est in anima: & ideo ubique est aliqua potentia anime in anima. Quod ergo dicit Philo. anima non est in toto corpore, uirtus est anima in toto corpore: intelligitur de potentia anime sine essentia anime. **T**otius corporis dicitur anima sensibilis esse in toto corpore, non per potentiam suam, non per

Art. sequenti.

D. 209.

2. de anima com. 20. tom. 3.

5. in somn. art.

7. art. 2. & 1. huius quest.

Ad xi. dicendū, q̄ cum anima operetur in alias partes corporis per aliquā vnam potētiam, corpus autem disponitur ad hoc q̄ sit proportionatū esse aīa per actionem animā, quā est causā efficiēs corporis, vt Arist. dicit in 2. de anima, necesse est q̄ dispositio aliarum partium secundū quam sunt perfectibiles ab anima, dependeat ab vna prima parte, videlicet a corde; & pro tanto vita aliarum partium dependet a corde, quia postquam definit esse in aliqua parte debita dispositio, anima non vitur ei vt forma. Nō autē propter hoc remouetur quin anima sit immediate forma cuiuslibet partis corporis.

Ad xii. dicendū, q̄ anima non mouetur neque quiescit, moto seu quiescente corpore nisi per accidēs. Non autē inconueniēs est si aliquid mouetur & quiescit simul p̄ accidēs: sicut nō est inconueniēs q̄ aliquid moueatur p̄ accidēs contrarijs motibus, vt puta, si qs in nauī deferretur contra cursum nauis.

Ad xiii. dicendū, q̄ licet omnes potentia radice tur in essentia animā, r̄n quilibet pars corporis recipit animā secundum suum modum. & ideo in diuersis partibus est secundū diuersas potentias: neque oportet q̄ in vnaquaque secundum omnes.

Ad xiiii. dicendū, quod cum dicitur, Vnum quodque esse in alio secundū modum eius in quo est, intelligitur quantum ad capacitatis ipsius modum, non quantum ad naturam eius. Non enim oportet vt id, quod est in aliquo, habeat naturā & proprietatem eius in quo est, sed quod recipiatur in eo secundum capacitatem ipsius. Manifestum est enim quod aqua non habet naturā amphore, vnde nec oportet quod anima habeat istam naturā corporis, vt vbi est vna pars eius, ibi sit alia.

Ad xv. dicendū, q̄ animalia anulosa decisa viuunt, non solū quia anima est in qualibet parte corporis, sed quia aīa eorum cū sit imperfecta & paucorum actionum, requirit paucam diuersitatem in partibus, quā etiam inuenitur in parte decisa viuente. vnde cum retineat dispositionem per quam totum corpus est perfectibile ab anima, remanet in eo anima. Secus autem est in animalibus perfectis.

Ad xvi. dicendū, q̄ forma domus sicut & alia forme artificiales, est forma accidentalis. vnde nō dat esse & speciem toti, & cuiuslibet parti: neq; totum est vnum simpliciter, sed vnum aggregatione. Anima autē est forma substantialis corporis, dans esse & speciem toti & partibus, & totum ex partibus constitutum est vnum simpliciter. vnde non est simile.

Ad xvii. dicendū, q̄ anima quamuis sit vna & simplex in essentia, habet tamen virtutem ad diuersas operationes: & quia naturaliter dat esse, & speciem suo perfectibili in quantum est forma corporis secundum essentiam, ea autem quā sunt naturaliter sunt propter finem, oportet quod anima constituar in corpore diuersitatem partium, prout conuenit diuersis operationibus, & verum est quod propter huiusmodi diuersitatem, cuius ratio est ex fine & non ex forma tantum, in constitutione viuentium magis apparet quod natura operetur propter finē quam in alijs rebus naturalibus, in quibus vna forma vniiformiter perficit suum perfectibile.

Ad xviii. dicendū, q̄ simplicitas aīa & angeli, nō est existimanda ad modum simplicitatis puncti, quod habet determinatū situm in cōtinuo: & ideo quod simplex est, nō potest esse simul in diuersis partibus cōtinui: sed angelus & anima dicitur simplicia per hoc q̄ omnino carent quantitate, & ideo non ap-

plicentur ad continuū nisi per contactum virtutis: vnde totum illud quod virtute angeli contingit, respōdet angelo, q̄ nō vnit vt forma, ut locus vnus, & animā quā vitur vt forma, vt perfectibile vnum, & sicut angelus est in qualibet parte sui loci totus, ita & anima in qualibet parte sui perfectibilis, tota.

ARTICVLVS XI.

Vtrum in homine anima rationalis sensibilib & uegetabilis sit una substantia.

VNDECIMO queritur, utrum in homine anima rationalis sensibilib & uegetabilis sit una substantia. Et videtur q̄ non. Vbi cum que n. est actus animā, ibi est & anima: sed in embrione actus animā uegetabilis p̄cedit actum animā sensibilib, & actus animā sensibilib actum animā rationalis. ergo in concepto primum est anima uegetabilis quā sensibilib, & sensibilib quā rationalis. & ita nō sunt idem secundum substantiam. Sed dicebatur quod actus animā uegetabilis & sensibilib non est in embrione ab anima quā sit in embrione, sed a virtute in eo existente ab anima parentis.

¶ Sed contra. Nullum agens finitum agit sua virtute nisi secundum determinatam distāciam, ut patet in motu projectionis. Projiciens. n. vsque ad locū determinatum projicit secundum modum suā virtutis: sed in embrione apparent motus & operationes animā, quantumcumque parens distet, cuius tamen virtus finita est. Non igitur operationes animā sunt in embrione per virtutem animā parentis.

¶ 3 Præt. Phil. dicit in li. de generatione animalium, quod embrio prius est animal quā homo: sed animal non est nisi quod habet animam sensibilem, homo autem est per animam rationalem. ergo ipsa anima sensibilib est prius in embrione quā anima rationalis, & non solum virtus eius.

¶ 4 Præt. Viuere, & sentire, sunt operationes, quā non possunt esse nisi a principio intrinseco, sunt. n. actus animā. ergo cum embrio uiuat & sentiat antequā habeat animam rationalem, uiuere & sentire non erunt ex anima exterioris parentis, sed ab anima intus existente.

¶ 5 Præt. Phil. dicit in 2. de anima, q̄ anima est causa corporis viuētis, non solum sicut forma, sed sicut efficiens & finis: sed nō esset efficiens causa corporis, nisi adesset corpori quando formatur. Formatur autem ante infusionem animā rationalis. ergo ante infusionē animā rationalis est in embrione anima, & nō solum animē virtus. Sed dicebatur, quod formatio corporis fit ab anima, non quā est in embrione, sed ab anima parentis.

¶ 6 Sed contra. Corpora viuētia s̄m motus proprios mouēt seipsa: sed generatio corporis viuētis est quidā motus eius proprius, cū eius principium proprium sit potentia generatiua. ergo s̄m istū modum res uiua mouet seipsam: sed mouens seipsam componitur ex mouente & moto, ut probatur in 8. Physic. ergo principium generationis quod format corpus uiuum, est anima quā est in embrione.

¶ 7 Præt. Manifestum est, quod embrio augetur. Augmentum autem est motus secundum locum, ut dicitur in 4. Physi. Cum ergo animal secundum locum moueat seipsam, mouebit etiam seipsam secundum augmentum. Et ita oportet quod in embrione sit principium talis motus, & non habeat hunc motum ab anima extrinseca.

¶ 8 Præt. Phil. dicit in li. de generatione animalium, q̄ non potest dici q̄ in embrione non sit anima: sed primo

1. p. q. 76. artic. 3.

Lib. 2. c. 3.

Com. 36. t. 1. no. 3.

Com. 18. t. 3. no. 1.

Cap. 3.